

REGIONAL EDUCATION AND INFORMATION CENTRE
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN SOUTH-EAST EUROPE
REGIONALNI CENTAR ZA OBRAZOVANJE I INFORMISANJE
IZ ODRŽIVOG RAZVOJA ZA JUGOISTOČNU EVROPU

RE
IC

Guidance for young politicians - environmental protection

Aida Muminović, dipl.ing.teh.
a.muminovic@reic.org.ba

30.05.2016.

REGIONAL EDUCATION AND INFORMATION CENTRE
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN SOUTH-EAST EUROPE
REGIONALNI CENTAR ZA OBRAZOVANJE I INFORMISANJE
IZ ODRŽIVOG RAZVOJA ZA JUGOISTOČNU EVROPU

RE
IC

Uvod

- Briga o uticaju čovjeka na okolinu potiče iz davnih-biblijskih vremena.
- Prva masovna, javna i organizovana briga javlja se tokom 19.v u vrijeme industrijske revolucije.
- U to vrijeme su zagovornici političkih nastojanja pod imenom liberalizam, nastojali da se zaštitom okoline kao jednom od socijalnih tema, bavi isključivo država

Krajem 19. v i sredinom 20.v. građani srednje klase i strukovna naučna tijela **javno izražavaju stavove** zabrinutosti za

- okolinu,
- njeno očuvanje,
- zaštitu divljih predjela i vrsta,
- zabrinutost za zagađivanje i urbanizaciju.

Istorijat

Početakom 1960-tih ekološka stanovišta su dobila politički izraz kroz uspostavljanje „Zelenih “ pokreta aktivista u ekološkim nevladinim organizacijama i ekološkim političkim partijama.

Uprkos brojnosti i raznovrsnosti organizacija, pokreta i stranaka, četiri glavna stava su postale vodilje ekološkog pokreta:

- zaštita okoline/okoliša/životne sredine,
- neposredna demokratija,
- socijalna jednakost i
- nenasilje.

Strategije

Rane strategije partija/pokreta bile su zatvorene i koristile su:

- proteste i
- direktne akcije, kao vid skretanja pažnje i kao smetnju preduzimanju aktivnosti štetnih po prirodu.

Novije strategije koriste:

- obrazovanje javnosti,
- medijske kampanje i
- javno zagovaranje u zajednici kako bi se političari na svim nivoima angažovali na zaštiti okoline.

Započete su i akcije pod nazivom „Lični primjer“ - kupovina ekoloških proizvoda i formiranje ekoloških zajednica koje su resursno nezavisne.

Manji broj grupa - ekoterorizam

Okolina i partije

- Prve izborne strategije nastale su ranih 1970-tih kada su pojavile **Zelene stranke** na Novom Zelandu, u Australiji i Tasmaniji.
- Zaštita okoline-centralna tema
- Prvi javni predstavnik je izabran u Švajcarskoj.
- Takođe ideja vodilja je bila da se ekološki predstavnici u parlamentu pridržavaju politike stranke, ne stvaraju ličnu karijeru i da se smjenjuju rotacijom, ali se ovo izmaklo kontroli, naročito pri osvajanju vlasti na bilo kom nivou.

Nevladine organizacije

Kasnih 1980-ih ekološki pokret je postao globalan- NVO/NGO – u više zemalja:

- **Greenpeace,**
- **Friends of the Earth i**
- **World Wildlife Fund**

Sa padom komunističkih režima, zelene stranke su se pojavile i u istočno-evropskim zemljama, ali su imale malo uspjeha.

Najviše uspjeha do sada je imala **Zelena stranka Nemačke** (*nem. die Grünen - zeleni*), koja je imala između 5.6 procenata i 8.4 procenata glasova tokom 1983. i 1987. godine.

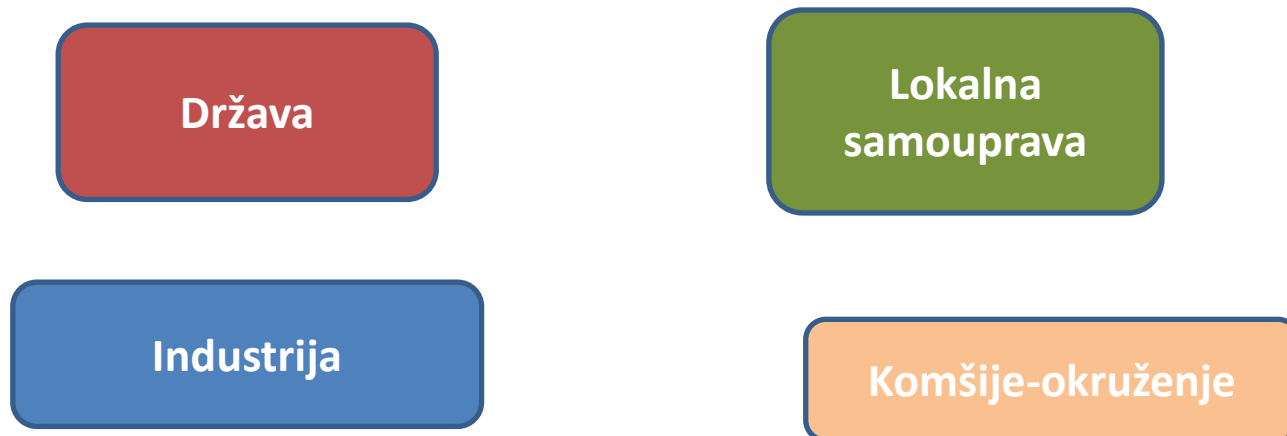
Javna svijest

Centralni organi vlasti promovišu praktično-politički pristup rješavanja problema OKOLINE, koji počiva isključivo na normativnoj aktivnosti. (zakoni, pravilnici idr.)

Neophodna je nova politika za razvijanje/podizanje javne svijesti o upravljanu okolinom na lokalnom nivou!

Razumijevanje - zašto je potrebna nova politika?!

Sve zainteresovane strane, ne osjećaju i ne doživljavaju **problem** okolinskog upravljanja kao svoj, nego kao tuđi, za čije rješavanje je uvijek odgovoran neko drugi.

Razvijanje svijesti je obaveza

Uspostavljanje politike o razvijanju javne svijesti radi efikasnog okolinskog upravljanja je prvenstveno
OBAVEZA

Ministarstva
(nadležnog) za
zaštitu okoliša

**Lokalne
samouprave, na
svim nivoima**

Razumijevanje – građani ili vlast?

Lokalne samouprave u oblasti
OKOLINSKOG UPRAVLJANJA dvoume
se u sopstvenoj s(a)vjesti oko pitanja
ko postoji zbog
koga: građani zbog njih ili oni zbog
građana.

Stvarnost je za funkcionere okrenuta
važnijim pitanjima od komunikacije s
građanstvom.

Lokalni planovi i podizanje svijesti

**Strategija za okolinsko
upravljanje
razvijanje javne svijesti
veoma pojednostavljeno**

**Sprovođenje
zakonodavstva, koje
se odnosi na javnost**

**Izvođenje kampanja
za razvijanje javne
svijesti.**

Razumijevanje - zašto je potrebna nova politika?!

1. Vlast misli da ljudi ne razumiju problematiku zaštite okoline!
2. Građani misle da država ne radi svoj posao!

Svijest o ovom procesu nije genetska i neće se aktivirati sama od sebe.

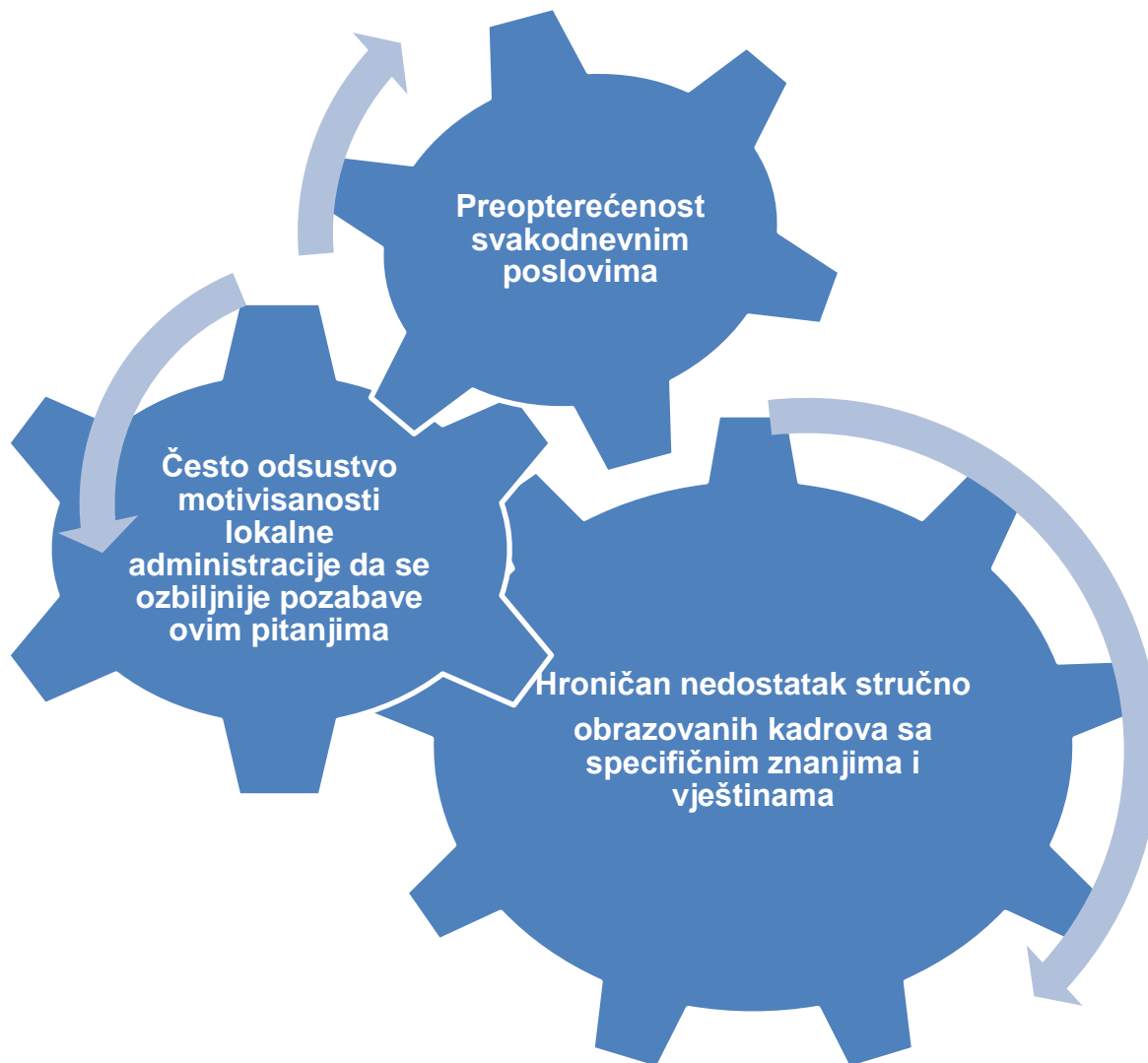
Za razvijanje svijesti o upravljanju okolinom i odživom razvoju nema početka ni kraja.

NEOPHODAN JE:

1. Strateški pristup i
2. Dobro planiranje

Poteškoće u procesu razvijanja javne svijesti

Komunikaciona strategija

Komunikaciona strategija predstavlja **glavni instrument**.

- Osnovni i posebni ciljevi strategije;
- Ciljne grupe/mjere za postizanje ciljeva strategije;
- Osnovni principi u primjeni komunikacione strategije;
- Primjena komunikacione strategije (nosioci i partneri u primjeni, organizacija i koordinacija primjene, aktivnosti u primjeni);

Finansiranje komunikacione strategije;

- Akcioni plan za sprovođenje komunikacione strategije i
- praćenje i analiza primjene komunikacione strategije.

Komunikacijske aktivnosti

A1. Razvijanje kanala komunikacije i sistema kojim će se **povećati nivo znanja i vještina** svih zainteresovanih aktera o ključnim principima okolinskog upravljanja

A2. **Dosljedna primjena zakonodavnog okvira** u oblasti okolinskog upravljanja i stvaranje održivog sistema komunikacije za informisanje o pravima i obavezama koje iz njega proizilaze za konkretne zainteresovane strane.

A3. **Izgradnja i održavanje međusektorskih partnerstava** na svim nivoima koja će omogućiti lakše stvaranje kanala komunikacije i omogućiti brži protok relevantnih informacija.

Modeli za razvoj komunikacionih aktivnosti

Situacija u BiH

- Sektor okoliša i voda nije jasno definisan Ustavom, kao ni nadležnosti države BiH, niti nadležnosti entiteta.
- Sve vladine funkcije i ovlasti, koje po ovom Ustavu nisu izričito dodijeljene institucijama Bosne i Hercegovine, pripadaju entitetima.
- Pitanje okoliša pripada entitetima.
- Entiteti regulišu pitanja okoliša svojim zakonima, propisima i standardima.
- Donošenjem Zakona o ministarstvima i drugim upravnim organima Bosne i Hercegovine - **Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa** dobiva nadležnost da se na državnom nivou bavi problematikom zaštite okoliša, te pitanjima prirodnih resursa.

Situacija u BiH-entiteti

Organizacija i odgovornosti ministarstava vezanih za okolinu u dva entiteta je slična i određena je zakonom:

- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim administrativnim tijelima u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine F BiH 19/03);
- Zakon o ministarstvima Republike Srpske (Službene novine RS 70/02, 33/04).
- Vlada Distrikta Brčko se sastoji od deset odjela. Pitanja okoliša su jedna od funkcija i ovlasti Distrikta.
- Odjel za komunalne poslove ima zaposlenog stručnjaka u jedinici za logistiku koji je direktno odgovoran za zaštitu okoliša.

